मानव अधिकारपत्र

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको नियमित प्रकाशन

वर्ष ७ | अङ्क ७ | साउन २०८१

सडक सुरक्षा र मानव अधिकार प्रत्याभूतिमा अन्तरक्रिया

ललितपुर । राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको आयोजना तथा साझा यातायातको समन्वयमा सडक सुरक्षा र मानव अधिकार विषयमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ । २०८१ साउन २९ मा भएको सो कार्यक्रममा बढ्दो सडक दुर्घटनाका कारण मानव अधिकार प्रत्याभूतिमा गम्भीर चुनौती थपिएको प्रति वक्ताहरुले चिन्ता जाहेर गरेका थिए । कार्यक्रमका अध्यक्ष आयोगका माननीय सदस्य डा. सूर्य ढुंगेलले सडक दुर्घटनाले नागरिकको

जीवनको अधिकार हननको शृङ्खला उच्च भएको यसमा प्रमुख कारणमध्येमा सडक सुरक्षा अवस्था नाजुक रहेको बताउनु भयो । उहाँले यस विषयमा सरकार थप जिम्मेवार हुनुपर्ने, संसद्ले अनुगमन तथा कानूनी व्यवस्थामा प्रभावकारी भूमिका खेल्नुपर्ने तथा सरोकारवाला पक्षको निगरानीको जरुरत भएकोमा जोड दिनुभयो ।

कार्यक्रममा प्रतिनिधि सभाका माननीय सदस्य अमरेशकुमार सिंले प्रतिनिधि सभामा सडक सुरक्षा कानूनका विषयमा नियमित आवाज उठाएको जानकारी गराउदै सरकार कानुन तर्जुमा गर्ने सवालमा थप संवेदनशील हुनुपर्ने उहाँको भनाइ थियो । राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका उपसचिव सन्ध्या सिग्देलले चितवनको सिमताल घटनाको अध्ययन कार्यदलले गरेको कार्यसम्पादनबारे जानकारी दिँदै सो घटना सडक दुर्घटनामात्रै नभएर विपद्जन्य घटना भएको र वातावरणीय अध्ययनविना ग्रामीण क्षेत्रमा कच्ची सडक निर्माण कार्यले विपद्का घटना घट्ने परिस्थिति वन्दै गएको वताउनु भयो ।

सहभागीहरूले विपद्जन्य घटनाको पूर्वाअनुमान तथा पूर्वसूचना दिन नसकिएका कारणले विपद्का घटनामा सवारी परेकाले चितवन सिमलताल घटनामा ठूलो मानवीय क्षति भएको औंल्याएका थिए । विहान ३:३० बजे दुर्घटना भएका खबर पाए पनि विहान ७.०० बजेपश्चात मात्रै खोज तथा उद्धार कार्य भएकाले सरकारको विपद् प्रतिकार्य फितलो देखिएको उनीहरूको भनाइ थियो । सडक वा हवाई दुर्घटनापश्चात् बन्ने आयोग वा समितिले दिने सुझाव कार्यान्वयनमा सरोकारवाला पक्ष उदासीन रहेकोले यस्ता घट्नाहरू निरन्तर हुने गरेको र यसतर्फ सचेत हुनुपर्नेमा उनीहरूले जोड दिएका थिए ।

सडक दुर्घटना प्रत्येक वर्ष बढ्दै गएकाले नागरिकको जीवनको अधिकार हनन् भएको साथै घाइते भई अपाङ्गता हुनुपर्ने अवस्थाप्रति गम्भीर समीक्षा गरी सरोकारवाला पक्षहरू अगाडि बढ्नुपर्नेमा सहभागीहरूको समान धारणा थियो । मादक पदार्थ सेवनमा चेकजाँचले सडक सुरक्षाको अवस्थामा सकारात्मक योगदान गरेता पनि लामा दुरीका सवारी साधनमा दुई जना सवारी चालकको व्यवस्था कडाइका साथ कार्यान्वयन हुन नसक्दा सडक सुरक्षामा चुनौती बढेको उनीहरूको भनाइ थियो । कार्यक्रममा आयोगका पूर्वसदस्य सुशील प्याकुरेल, समाजशास्त्री सुरेश आचार्य, सशस्त्र प्रहरी बलका पुर्व प्रमुख सनद बस्नेतलगायतले विषयवस्तु केन्द्रित आआफ्ना धारणाहरू राख्नुभएको थियो ।

मनोसामाजिक अपाङ्गता भएको व्यक्तिको उद्धार

आयोगको केन्द्रीय कार्यालयको समन्वय र प्रहरी प्रभाग ललितपुरको पहलमा मनोसामाजिक अपाङ्गता भएका ३६ वर्षिय एक व्यक्तिको उद्दार गरिएको छ । साउन ३० गते ललितपुर महानगरपालिका २० मा व्यावसाय गरी बस्नुभएको सुमन नेपालले पूर्णचण्डी, गणेश फाष्टफूडमा ढुङ्गा हानी निजले पसलको शिसा फुटाएको हुँदा सुरक्षाको लागि पहल गरिदिनुहुन भनी आयोगमा निवेदन दिनुभएको थियो । सोही निवेदनको आधारमा आयोगले परिवारका सदस्यलाई जानकारी गराउदा चिकित्सकको सिफारिसबमोजिम नियमति औषधी सेवन नगरेको कारण यो अवस्था आएको, कमजोर आर्थिक अवस्था हुँदा घरपरिवारले सम्हाल्न नसक्ने जानकारी गराइएको थियो ।

यसपछि आयोगले प्रहरी प्रभाग ललितपुरमा आवश्यक कार्य अगाडि बढाउन अनुरोध गरेको थियो। प्रभागले कार्य अगाडि बढाउने क्रममा निजलाई फेला पारी आयोगलाई जानकारी गराएको थियो। तत्पश्चात् आयोगले मानसिक अस्पताल पाटनमा निजको उपचारको लागि पहल गर्नुको साथै मानव सेवा आश्रमलाई आवश्यक प्रबन्ध गरिदिनका लागि आग्रह गरेको थियो। सोही आधारमा प्रहरी प्रभागको पहलमा निजलाई पुनर्स्थापना गृहमा पठाइएको छ।

मानव अधिकारको दृष्टिकोणबाट अनुगमन ग्रामथानको जग्गा प्रकरण

सुनसरी। सुनसरी जिल्ला इटहरी उपमहानगरपालिका वडा नं. १ आँपगाछीस्थित थारु समुदायको परम्परागत पूजास्थल देवस्थान ग्रामथानको जग्गा अतिक्रमण र सो जग्गाको धनीपुर्जाका लागि स्थानीय तहबाट सिफारिस नदिइएको भनी आयोगमा परेको उजुरीमाथि आयोगको कोशी प्रदेश कार्यालयको टोलीले आकस्मिक अनुगमन गरेको छ।

अनुगमनको क्रममा टोलीले स्थलगत अवलोकन, उजुरीकर्ता, थारु समुदाय, इटहरी उपनपा प्रमुख, वडा न. १ का जनप्रतिनिधि, युथ क्लबका अध्यक्ष, र सर्वसाधारणसँग छलफल र कुराकानी गरेको थियो। टोलीले अनुगमनबाट प्राप्त तथ्यलाई आधार आयोगसमक्ष निर्णयार्थ आवश्यक सिफारिससमेत गरेको छ।

सेवाप्रवाहको अवस्था

नेपालगञ्ज। राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग प्रदेश शाखा कार्यालय नेपालगञ्जले बाँके जिल्लास्थित सेवाग्राहीको

अत्याधिक भिडभाड हुने सरकारी कार्यालयहरूमा सेवाअवस्थाको बारेमा आकस्मिक रूपमा स्थलगत अनुगमन गरेको छ। आयोग टोलीको नापी कार्यालय, भूमिसुधार तथा मालपोत कार्यालय, यातायात व्यवस्था कार्यालय, भेरी अस्पताल र जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा केन्द्रित गरिएको थियो। अनुगमनको क्रममा टोलीले स्थलगत अवलोकन, कार्यालय प्रमुख र सम्बद्ध कर्मचारी साथै सेवाग्राही र सर्वसाधारणसँग छलफल र कुराकानी गरेको थियो। सेवाको गुणस्तर मापन, सेवाग्राही सन्तुष्ठी, समस्या पहिचान र समाधान, समानता र पहुँच सुनिश्चितता, प्रभावकारिता र पारदर्शिता तथा उत्तरदायित्वलगायतका पक्षलाई ध्यानमा राखी सम्बोधनार्थ सिफारिस गर्ने अनुगनको उद्देष्य रहेको थियो।

अनुगमनको क्रममा प्रत्येक कार्यालयमा नागरिक बडापत्र राखिएको भए पनि सो बडापत्रअनुसार सेवाग्राहीहरूले सेवा प्राप्त गर्न नसकेको साथै त्यसवापत क्षतिपूर्तिको लागि दाबीउजुर गरेको पाइएन। नेपाल सरकारले खाजाको समय दिउँसो १:३० बजेदेखि २:०० बजे तोकेको भए पनि कतिपय कार्यालयहरूमा दिउँसो २:०० बजे देखि ३:०० बजेसम्म खाजा समय निर्धारण गरिएको पाइएको थियो। यसबाट अधिक भिड हुनुको साथै लामो समय प्रतिक्षारत रहनुपर्ने, समयमै सेवा नपाइने, अनेकौं झन्झड

बेहोर्नुपर्नेजस्ता समस्या सेवाग्राहीहरूले भोग्नुपरेको अवस्था थियो ।

नापी र भूमि सुधार तथा मालपोत कार्यालयहरुमा सूचना प्रविधिको समस्या देखाइ बिचौलियाबाट आर्थिक रकम लिने गरेको सेवाग्राहीहरुको गुनासो गरेका थिए । यस्ता समस्यहरूलाई कार्यालयले सम्बोधन नगर्दा कर्मचारीहरुले नै आर्थिक फाइदा लिन खोजेको सेवाग्राहीहरूले महसुस गरेको साथै बाध्य भई बिचौलियाको सहायता लिनुपर्ने अवस्था रहेको उनीहरूको भनाइ थियो । अनुगमनबाट प्राप्त तथ्यलाई आधार मानी यी र यस प्रकृतिका समस्या र चुनौतीलाई सम्बोधन गरी चुस्तदुरुस्त रूपमा सेवा प्रवाह गर्न आयोग टोलीले आवश्यक सिफारिससमेत गरेको छ ।

समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर

ललितपुर । राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग र शरणार्थीका लागि संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय उच्चआयुक्तको कार्यालयबीच शरणार्थीको मानव अधिकार संरक्षणार्थ समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर भएको छ । राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगका सचिव मुरारिप्रसाद खरेल र शरणार्थीका लागि संयुक्त राष्ट्र सङ्घीय उच्चआयुक्तको कार्यालयका तर्फबाट प्रतिनिधि :का। ऋबचयष्लि क्उबललगतज ख्भचकब ले २०८१ साउन ३२ गते आयोगमा आयोजित औपचारिक कार्यक्रममा हस्ताक्षर गर्नुभएको थियो ।

समझदारीपत्रमा शरणार्थीहरुको अभिलेखीकरण गर्न, कानुनी पहिचान नभएका व्यक्तिहरुको लागि कानुनी कागजात निर्माणलगायतमा वकालत गरी स्वास्थ्य सेवा, कार्य अनुमतिबारे उल्लेख छ । यसैगरी व्यक्तिगत खाता नम्बर निर्माण, विद्यमान कानुनमा शरणार्थी संरक्षणका सिद्धान्तहरु समावेश गर्ने लगायतका विषयमा दुई निकायवीच समन्वय र सहकार्य गर्दै अगाडि बढ्ने विषयलाई पनि समावेश गरिएको छ ।

हस्ताक्षर कार्यक्रममा बोल्दै आयोगका माननीय अध्यक्ष तपबहादुर मगरले नेपाल शरणार्थीको अधिकार संरक्षणसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धिको पक्ष राष्ट्र नभएको र नेपालमा यससम्बन्धी कानूनसमेत निर्माण नभएको अवस्थामा नैतिक एवम् मानवीय मूल्यका आधारमा अगाडि बढिरहेको बताउनुभयो । कार्यक्रममा आयोगका माननीय सदस्य डा. सूर्य ढुंगेल, शरणार्थीका लागि संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय उच्चायुक्तको कार्यालयको तर्फबाट हस्ताक्षरकर्ता Ms. Carolin Spannuth Verma ले शरणार्थीको आधारभूत मानव अधिकार संरक्षणका लागि यस समझदारीपत्रले सहजीकरणमा जोड दिएको उल्लेख गर्नुभयो । आयोगका माननीय अध्यक्षको अध्यक्षतामा आयोजित सो कार्यक्रममा आयोगका माननीय सदस्यहरु, आयोगका कर्मचारीहरु साथै शरणार्थीको लागि संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय उच्चायुक्तको कार्यालयका कर्मचारीहरुको उपस्थिति रहेको थियो ।

अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनको तयारीको लागि छलफल

राष्ट्रिय मानव अधिकरा आयोगले जलवायु परिवर्तन र स्वच्छ हावा अधिकारसम्बन्धी वातावरणीय मानव अधिकारसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन आयोजना गर्ने तयारी गरिहेको छ । यसै सन्दर्भमा सरोकारवाला निकायहरुसँग छलफल गर्ने उद्देश्यले २०८१ साउन २५

गते आयोगको सभाहलमा प्रारम्भिक बैठक आयोजना गरेको थियो । आयोगका माननीय सदस्य डा. सूर्य ढुङ्गेलको अध्यक्षतामा सम्पन्न कार्यक्रममा कृषि, सहकारी तथा प्राकृतिक स्रोत सम्बन्धी संसदीय समितिका माननीय अध्यक्ष, आयोगका माननीय सदस्यहरु, आयोगका सचिव, सहसचिव, सर्वोच्च अदालतका पूर्वन्यायाधीशहरु, वन तथा वातावरण मन्त्रालयका सहसचिवहरु, युएसआइडी एफएचआइ ३६० स्वच्छ हावा परियोजना (USAID FHI360 Clean Air Project) र इसिमोड (ICIMOD) का प्रतिनिधि र विज्ञहरुको सहभागीता रहेको थियो ।

छैटौं रणनीतिक योजनाको मध्यावधि मूल्याङ्कनसम्बन्धी छलफल

ललितपुर । २०८१ साउन १० गते आयोगका माननीय अध्यक्ष श्री तपबहादुर मगरको अध्यक्षतामा आयोगको छैटौँ रणनीतिक योजनाको मध्यावधि मूल्याङ्कनसम्वन्धी छलफल कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ । कार्यक्रममा सो योजना कार्यान्वयनको तीनवर्षको अवधिमा सम्पादन भएका र सम्पादन हुन नसकेका कार्यक्रमहरुका सम्बन्धमा नीति अनुसन्धान तथा योजना महाशाखा प्रमुख सन्तोष आचार्यले सङ्क्षेपमा प्रस्तुतिकरण गर्नुभएको थियो । रणनीतिक योजनाले राखेका उद्देश्य हासिल गर्नका लागि आगामी दिनमा प्राथमिकतामा राखी गर्नुपर्ने कामका सम्वन्धमा छलफल केन्द्रित रहेको थियो । कार्यक्रममा आयोगका माननीय सदस्यज्यूहरु, सचिव, विभागीय र महाशाखा प्रमुखहरुको भौतिक र विद्युतीय प्रविधिमार्फत प्रदेश तथा प्रदेश शाखा कार्यालयका प्रमुखहरुको सहभागिता रहेको थियो ।

त्यसैगरी २०८१ साउन १५ गते आयोगका माननीय अध्यक्ष तपबहादुर मगर अध्यक्षतामा राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको छैटौं रणनीतिक योजनाबमोजिमको उच्चस्तरीय निर्देशन समितिको बैठक सम्पन्न भएको छ । बैठकले आयोगको छैटौं रणनीतिक योजना कार्यान्वयनको समयावधि तीनवर्ष व्यतित भइसकेको सन्दर्भमा निम्नानुसार निर्देशन गरेको छः

- कार्यान्वयनको अर्धवार्षिक मूल्याङ्कनको लागि यस अवधिभित्र सम्पादन भएका सम्पर्ण कार्यहरु एकीकृत गरी वस्तुगत मूल्याङ्कनका लागि मूल्याङ्कन फारमसमेतको तर्जुमा गरी पात्रो (क्यालेण्डर) सहितको कार्ययोजना बनाइ कार्य अघि बढाउन कार्यान्वयन समिति तथा अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिलाइ निर्देशन गर्ने र
- रणनीतिक योजनाको कार्यान्वयनलाइ परिणाममुखी बनाउन बिभिन्न विषयगत परामर्श समितिहरु गठन गर्ने व्यवस्था भएकोले हाललाई कम्तिमा ११ सदस्यीय समिति गठनका लागि सम्भावित विज्ञहरुको सूची तयार गरी निर्देशन समितिको बैठकमा प्रस्तुत गर्न कार्यान्वयन समितिलाई निर्देश गर्ने ।

त्यस्तै राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको छैटौं रणनीतिक योजनाको कार्यान्वयन समितिको बैठक २०८१ साउन १६ गते आयोगका सचिवको अध्यक्षतामा बसेको छ । बैठकले रणनीतिक योजनाके कार्यान्वयनलाइ प्रभावकारी बनाउनका लागि निम्नानुसार निर्णयहरु गरेको छः

- छैठौ रणनीतिक योजना कार्यान्वयनका सम्बन्धमा छलफल गरी हालसम्म योजनामा राखिएका कार्यक्रमहरु केकति कार्यान्वयन हुन सकेनन्, त्यसको सम्बन्धमा व्यापक छलफल गरी आगामी दिनमा थप प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने,
- प्रदेशस्तरका कार्यान्वयन समितिहरुको बैठक बसी सातदिनभित्रमा प्रतिवेदन पेस गर्ने,
- उच्चस्तरीय निर्देशन समितिको बैठकले दिएको निर्देशन कार्यान्वयन गर्नका लागि सल्लहाकार समितिको नामावली तीनदिनभित्रमा उपलब्ध गराउने र
- रणनीतिक योजनाको कार्यान्वयनको वस्तुगत मूल्याङ्कनका लागि तयार गरिएको गुगल फर्म सातदिनभित्रमा भरी उपलब्ध गराउने ।

यसको साथै २०८१ साउन २१ गते छैटौं रणनितिक योजना अनुगमन तथामूल्याङ्कन समितिको बैठक आयोगका माननीय सदस्य मिहिर ठाकुर,को अध्यक्षतामा

बसी योजना कार्यान्वयनको मध्यावधि मूल्याङ्कनका सम्बन्धमा निम्नानुसार निर्णय गरेको छः

छैठौ रणनितिक योजना कार्यान्वयनको मध्यावधि मूल्याङ्कनका लागि रणनितिक योजनाले प्रमुख, जिम्मेवारी तोकेको अधिकारीहरुबाट सम्पादन भएका कामको सुचना, जानकारी तथ्याङ्क सङ्कलनका लागि तयार गरेको सबै गुगल फर्म १५ दिनभित्र भरी उपलब्ध गराउन जिम्मेवारी तोकिएको अधिकारीहरुको इमेलमा जानकारी पठाइ सूचना सङकलन गर्ने । सो बैठकमा विषयगत परामर्श समितिमा रहने विज्ञहरुको सम्भावित नाममाथि पनि छलफल भएको थियो ।

आयोगबाट जारी प्रेस-विज्ञप्ति र पत्रकार भेटघाट

प्रेस-विज्ञप्ति

९ साउन, २०८१

विवादित व्यक्तिहरुलाई सार्वजनिक पदमा नियुक्ति नगर ।

नेपाल सरकार, संवैधानिक परिषद् तथा राज्यका विभिन्न जिम्मेवार तहबाट कार्यपालिका, संवैधानिक निकाय तथा विभिन्न सार्वजनिक निकायका उच्च पदहरुमा फौजदारीलगायत विभिन्न अभियोगमा राज्यको कारबाही तथा छानबिन प्रक्रियामा रहेका एवम् सामाजिक र नैतिक रुपमा विवादित व्यक्तिहरुलाई नियुक्ति सिफारिस गरेको र नियुक्ति गर्ने क्रममा रहेको जानकारी आयोगलाई प्राप्त भएको अवस्थाप्रति राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको गम्भीर ध्यानाकर्षण भएको छ ।

राज्यका निकायमा नियुक्ति हुने व्यक्तिहरु सामाजिक रुपमा स्वच्छ छवि भएको, विवादरहित, उच्च नैतिक चरित्र भएको र कानूनी रुपमा फौजदारी अभियोगमा सजाय नभएको हुनुपर्दछ भन्ने लोकतन्त्रको आधारभूत मान्यता, सभ्य समाजको अपेक्षा र सार्वजनिक सरोकारको विषय हो । पदीय जिम्मेवारी अनुसारको योग्यता र क्षमता वस्तुगत आधारमा यकिन गरेर मात्र योग्यतम व्यक्तिलाई राज्यका निकायमा नियुक्त गर्नुपर्दछ भनी सर्वोच्च अदालतबाट (ने.का.प. २०७३ फागुन, भाग ५८, निर्णय नं. ९७१०) मा परमादेश समेत जारी भएको छ । सामाजिक र कानूनी रुपमा विवादित व्यक्तिहरुलाई नियुक्त गर्ने कार्य कानुनी शासनको विपरीत हुने र यसबाट दण्डहीनतालाई प्रश्रय पुग्नुका साथै राज्यका निकायप्रति आमनागरिकको भरोसासमेत टुट्न जान्छ ।

अत : लोकतन्त्रको भावना र संविधानको मर्म विपरीत हुने गरी विभिन्न विषयमा विवादमा आएका व्यक्तिहरुलाई सार्वजनिक निकायमा नियुक्ति नगर्न/नगराउन आयोग नेपाल सरकारलगायत सम्बन्धित निकायलाई निर्देशन गर्दछ ।

सहसचिव/प्रवक्ता

पत्रकार भेटघाट

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगद्वारा यही भदौ १८ गतेदेखि २० गतेसम्म आयोजना गर्न लागिएको राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरुमा लैङ्गिक समावेशीकरणसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनबारे जानकारी गराउने उद्देश्यले २०८१ साउन २२ गते पत्रकार भेटघाट कार्यक्रमको आयोजना गरेको छ । कार्यक्रममा आयोगका सहसचिव नवराज सापकोटाले अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनको अवधारणा, उद्देश्य, परिणाम, अपेक्षित उपलब्धिहरुबारे सङ्क्षिप्त जानकारी गराउनुभएको थियो ।

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग, नेपाल
राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूमा लैङ्गिक समावेशीकरणसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनको सम्बन्धमा गरिएको पत्रकार भेटघाट कार्यक्रममा वितरणका लागि तयार गरिएको सूचनामुलक सामग्री
मितिः साउन २२, २०८१
स्थानः आयोगको सभाहल, पूल्चोक, ललितपूर

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग नेपालले राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूको एशिया प्रशान्त मञ्च ९ब्कष्ब एबअषष्अ ँयचगm या ल्ञ्क्कक० सँगको समन्वयमा भदौ १८-२०, २०८१ (तदनुसार सेप्टेम्बर ३-५, २०२४) मा काठमाडौंमा 'राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूमा लैङ्गिक समावेशीकरण सम्बन्धमा अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन' आयोजना गर्दैछ । यस सम्मेलनमा नेपाल सरकार, राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूको एसिया प्रशान्त मञ्चमा आबद्ध २६ वटा देशका राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरू, राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूको एशिया प्रशान्त मञ्च, मानव अधिकार उच्चायुक्तको कार्यालय, संयुक्त राष्ट्रसंघीय

विकास कार्यक्रम नेपाल, ग्ल ध्कभल, ग्लँएड लगायतको सहभागिता रहने अपेक्षा गरिएको छ । हालसम्म भारत, फिजी, इन्डोनेसिया, इराक, जोर्डन, मलेसिया, माल्दिभ्स, मङ्गोलिया, ओमान, फिलिपिन्स, कतार, थाइल्याड, टिमोर लिस्टेलगातयका राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरुले सहभागिताको प्रतिबद्धतासमेत जनाएका छन् ।

यस सम्मेलनले मुख्यतः मानव अधिकार संस्था स्थापनासम्बन्धी पेरिस सिद्दान्त - १९९३ को लैङ्गिक दृष्टिकोणबाट लेखाजोखा गर्दै राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूभित्र लैङ्गिक समानता कायम गर्नका लागि रहेका चुनौतीहरूको पहिचान, समाधानका उपायहरू सहित सुझाव प्रस्तुत गर्ने र आयोगहरूलाई बलियो बनाउन, बहुलवादको सिद्धान्तको पालना र लैङ्गिक मुलप्रवाहिकरणमा कसरी मानव अधिकार संस्थाहरू, सरकार, नागरिक समाज लगायतले समन्वय र सहकार्यमा काम गर्ने भन्ने सवालमा केन्द्रित रहेर छलफल हुने कार्यक्रम रहेको छ । सम्मेलनले राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूमा लैङ्गिक समानता प्रवर्द्धनमा बाह्य सरोकारवालाहरूको भूमिकाहरूमा समेत छलफल केन्द्रित गर्नेछ । यसैगरी सम्मेलनले यी संस्थाहरूको आन्तरिक र बाह्य कार्यहरूमा पनि लैङ्गिक समानताका लागि प्रणालीगत रुपमा रहेका अबरोधहरूको पहिचान गर्दै सम्बोधन गर्न र विश्वव्यापी मुद्दाहरूको सामना गर्दा लैङ्गिक समानतालाई प्राथमिकतामा राख्ने विषयमा समेत छलफल गरी निष्कर्ष निकाल्ने अपेक्षा गरिएको छ । अन्तर-मानव अधिकार संस्थाहरूको संवादलाई प्रोत्साहन गर्ने, असल अभ्यासहरू आदान प्रदान गर्ने तथा राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरू भित्र र यसका बाह्य कार्यहरूमा लैङ्गिक मुलप्रवाहिकरण र समावेशिकरणलाई बढवा दिन आवश्यक कार्यको सम्बन्धमा वकालत गर्न आवश्यक रणनीति तय गर्न यो सम्मेलनले दिशानिर्देश गर्नेछ । जसले अन्ततः विश्वव्यापीरूपमा थप समावेशी र समान मानव अधिकार संरक्षण, संवर्धन र परिपूर्तिको रूपरेखा कोर्न मद्दत मिल्ने अपेक्षा गरिएको छ । कार्यक्रमले जलवायू परिवर्तन र लैङ्गिक न्यायका सवाल र दिगो विकासका प्रयासहरुमा लैङ्गिक दृष्टिकोणलाई समावेश गर्ने र नीति-निर्माण प्रक्रियाहरूमा महिलाहरूको सहभागिताको सम्बन्धमा पनि बलियो रुपमा वकालत गर्नेछ ।

उद्देश्यहरू

- पेरिस सिद्धान्तहरूको लैङ्गिक दृष्टिकोणबाट लेखाजोखा गर्नु र राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूले लैङ्गिक समावेशीकरणको माध्यमबाट बहुलवादको सिद्धान्तलाई कसरी सुदृढ गर्न सक्छन् भन्ने सम्बन्धमा समिक्षा गर्नु ।
- अम्मान घोषणापत्र - २०१२ को कार्यान्वयनमा राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूले कार्यन्वयनमा गरेको प्रगतिका प्रयासहरूको समीक्षा गर्नु,
- लैङ्गिक समानताले समावेशीकरणलाई प्रोत्साहित गर्ने कारकहरूको पहिचान गर्नु र राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूको आन्तरिक र बाह्य कार्यमा रहेका अवरोधहरूको पहिचान तथा समाधानका उपायहरू सुझाउनु र
- जलवायु परिवर्तनको प्रभाव र लैङ्गिक न्यायको लागि सक्रियरूपमा कार्य गर्न राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूबिचमा अन्तर-मानव अधिकार संस्था संवादको प्रवर्द्धन गर्नु ।

परिणामहरू

- राष्ट्रिय मानव अधिकार राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूको संरचना र सञ्चालनमा लैङ्गिक समानताप्रतिको प्रतिबद्धतालाई सुदृढ बनाउने र
- राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूको एशिया प्रशान्त क्षेत्रका मानव अधिकार संस्थाहरूबीच लैङ्गिक मुलप्रवाहिकरणको लागि क्षेत्रीय सहयोगलाई प्रवर्ध गर्ने ।

अपेक्षित उपलब्धि

- राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूमा लैङ्गिक मुलप्रवाहीकरण र समावेशिकरणका रणनीति र कार्यनीतिहरू कार्यान्वयन गर्ने मार्गचित्रको रूपमा काठमाडौं घोषणापत्र जारी भएको हुने ।

कार्यक्रममा आयोगका माननीय अध्यक्ष तपबहादुर मगर र माननीय सदस्य डा. लिली थापाले अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन सफल बनाउन सञ्चारकर्मीहरुको भूमिका महत्त्वपूर्ण हुनेमा जोड दिनुभएको थियो । आयोगका माननीय अध्यक्ष तपबहादुर मगरको अध्यक्षतामा सम्पन्न कार्यक्रममा आयोगका माननीय सदस्य सचिवसहित कर्मचारीहरू साथै सञ्चारकर्मीहरुको उपस्थिति रहेको थियो ।

संकलन/सम्पादन मण्डल

कैलाशकुमार सिवाकोटी
दुर्गा पोखरेल
नेत्रबहादुर गौतम
पवन भण्डारी